

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Külső-monostorturca 1861. sz.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelk Alajonál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Voglernál (Wollzeile 9. sz.).
Pesten: Zeisler M. hirdetés felvételi irodájában (grosse Feldgasse Nr. 30.)
Nyitltári cikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez csimzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.

Megjelen a lap hetenkint háromszor, a m. kedden, csütörtökön és szombaton délbén.
Előfizetési ár:
egész évre 12 frt, félre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY“

ápril-juniusi évnegyedére.

A „K. Közlöny“ előfizetési ára:

Egy évre	12 forint o. ért.
Félre	6 „ „ „
Évnegyedre	3 „ „ „
Egy órá	1 „ „ „

Az előfizetési pénzek kiadó Stein János-hoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Pest, március 16. 1868.

(D.) Az erdélyi székelyföldi és városi képviselők azon része, mely az országgyűlés szünetelése alatt is Pesten jelen volt, egy pár felmerült igen fontos kérdésben, teljes buzgalommal teljesítette küldöik iránti kötelességeit.

A legelőkelőbb discussiók tárgyát kétségtelenül a székelyföldi urbériség kérdése képezte. Két nézet volt e részben, mely egymással ellentétben állott, egyik G. J. képviselő nézete, melyet több székely képviselő nevében adott be a kormányhoz, s mely szerint a székely colonusokat, mint zselléreket, kárpótolja az állam, a másik a kormány-körökben felállított, s kiválólag H. I. e tárgybéli munkálataival összhangzó nézet, mely szerint az állam zsellér-örökségeket nem kárpótolhat, csak is jobbágy birtokokat, jobbagy pedig a székelyföldön mindaz, a ki a 19/20-ki összeírásban annak van beírva; az tehát a *pátens értelmében kárpótlandó*.

A hírlapi vita, mely általunk a székely örökség természete fölött előidézett, s melyre a pesti journalisticában, a kérdéssel ismeretlen tollakból ferde magyarázatok keletkeztek, nagy részben emelte e kérdés fontosságát, s maga a nagy tehetségű s kimeríthetetlen szorgalmu igazságügyi miniszter e kérdés fontosságát teljesen belátva, azt személyes tanulmányozása tárgyává tette, nem osztván a journalistika azon nézeteit, melyeket a mi állitmányaink elferdítésével felbánytorgatott.

Ez eldöntő helyen teljesen elismertett az, hogy a székely örökség és nemes birtok, s tiszta allodium, csak azt kellett körvonalozni, hogy miután tényleg több birtok jobbagyosítva lön, s az 1846-ik és 48-ik törvényezikkek a székelyföldi jobbagyok lételet s azoknak felszabadítását is constatirozták, mik tekinthetők jobbagyoknak, mik nem azoknak. A döntő körökben úgy találták, hogy az 1846-ki törvény jobbagynak mondja mindazt, a mi a Cziriaki-féle összeírásban jobbagynak van beírva, s ezeket az állam-kárpótlás alól elvonni nem lehet.

Ezen állítás törvényességét kétségbe vonnunk nem lehetett, azon kikötéssel, hogy a 48-iki IV-ik t.-cz. 6-ik §. értelmében joga van a tulajdonosnak ama conscriptio ellen is bizonyítani a székely örökségi természetet. Részemről ez egész kérdést aként fogtam fel, a mint a „Pesti Napló“-ban ennek megoldása körüli nézetemet formuláztam, s a mint azt e tárgybani kihallgatásomon illetékes helyen is kifejtettem, a hol különösen kiemelttem, hogy ha egy törvényt 1848-ból magyaráztunk, abból kell magyarázni annak következményeit, s ha a székelyföldön a 48-i törvény értelmében oly colonicaturákat fedezünk fel, miket az absolut-rendszer kivett a kárpótlás alól, a kárpótlást magát is ugyanazon törvény szerint kell végrehajtani, s a birtokosokat a vett haszon értékéig kárpótolni, máskülönben végtelenül csalódnék a székely birtokos, s nagy hátrányban lenne a vármegyei birtokos megett, kinek földjét is, s az arról vett dézma-hasznát is kárpótolta az állam.

A legigazságosabb s legjobb indulattal találkoztunk ezen küzdelmünkben úgy az igazság, mint a belügyi miniszter uraknál. Többszöri értekezleteink voltak e tárgyban, s úgy vagyunk meggyőződve, miképp a miniszteriumnak e tárgybani megállapodása —

ha a végelhatározásról értesülésünk nem esal — úgy a székely birtokosokat mint a colonusokat, kellőleg ki fogja elégíteni, s annyi meg fog történni, a mennyit e tárgyban administratív úton a legjobb indulattal tenni lehetett.

A miniszterium e tárgybani elhatározása nemsokára napfényre kerül, s akkor azt tüzetesebben fogjuk taglalni.

Nem kevésbé élénk kérdésképp merült fel az erdélyi városok igazságszolgáltatási költségeik fedezésére nyújtandó államsegély kérdése.

Magyarországon azon jogszerű elv divatozik, hogy autonom községi kormányzatot csak oly hatóság követelhet, mely annak anyagi terheit hordozni képes, s ha ez elv ma mervev alkalmaztatnék az erdélyi városokra, akkor azoknak polgárai vagy megmérhetlen terhekké szülnének, vagy törvénykezések összemenne.

Az erdélyi királyi biztos úr e részben oly fölterjesztést tett, mely Erdély helyzetét alaposan tartotta szemelőtt, s így Kolozsvárnak 15,000, M.-Vásárhelynek s Fehérvárnak 6,000, s az apróbb városoknak 2,000, 1,000 és 500 frtnyira menő segélyösszeget indítványozott.

Ez a döntő körökben eltérő nézetek tárgyaül szolgált, miről városaink képviselői értesülvén, értekezletet tartottak, s Oláhfalú, Kézdi- és Maros-Vásárhely képviselőit küldöttségeképp meneszték az igazságügyminiszter úrhoz, hogy e tárgyban az erdélyi viszonyokról alapos fölfejtést tegyenek. Ok el is mondták, hogy itt nem új adományozásról, hanem csak is az 1848 előtt is divatozott sallarii adjutum fölemeléséről van szó, a mit annál méltányosabban megrendelhetni, mert a bíróságok régi jövedelemforrásai, melyekkel a törvénykezési költségeket segítik, a bélyeg és új processuale behozatala által elenyésztek, s a törvényszékek ilyenmü jövedelmeit ma az állam veszi, fölfejtett, hogy miután a szász törvényszékek díjazását ez átmenni idő alatt elvonni szintén nem lehet, mekkora praejudicium volna, ha a magyar s román városbirtóságoktól a segély is megtagadtatnék. Különben is az új megye-szervezés előtt a status quo-t változtatni nem lehet stb.

E kérdésben is a kormány teljes jóindulatával találkoztunk, mely, habár elvileg az igazságszolgáltatás követelményeire s jövőjére nézve más indokok által vezéreltetik, az átmenet követelményeit teljesen belátta, s városaink e kormány részéről a legigazságosabb eljárást várhatják.

Egyébaránt a közigazgatás s igazságszolgáltatás teljes reformja már részint ki van dolgozva, részint munkát alatt áll, szabadelvü eszmékre s a kor követelményeire lesz az új rendszer fektetve.

Remélni lehet, hogy az egyes bíróságok helyett a békebírói intézmény fog felállítani, a törvényszékek szabatosabb s arányosabb földirati s népességi tekintetek szerint lesznek beosztva, s az oly szükséges bírói függetlenség ezen állás megfelelő követelményeinek megadása által biztosítva.

Elég teendő, elég kész munka is van már, mely minket erdélyieket megmentene végre az osztrák törvénykezés lidércz-nyomásaitól, csak az országgyűlés érkeznek valaha figyelmet fordítani a bel reformokra, hogy hazánk jobbléte indulhatna.

A székelyföldi urbériség örökvaltsága.

A „Kolozsvári Közlöny“ múlt év december 24-diki számában a székelyföldi urbériség örökvaltsága tárgyában egy, a jeleni országgyűléshez felterjesztett kérelem jelent meg.

E kérelem Erdély hazánk s egy székely nemzetünk közéletéből jogtörténelmi alapokon van fogalmazva; terjedelmesebb tartalmának hű kivonata ez:

„Miután Erdélyben s így a székelyföldön is 1848-ban minden addig törvényesen létezett urbériség örök megvaltsága nemzeti közbecsület és országos jótálláson biztosított vala, s ennek következtében a székelyföld minden adóköteles polgára a vármegyei urbériség és szászöldi dézma örökvaltságába a megyei és szászöldi javadalmakkal egyenlő mérvben foly be, s mindezen közben is a székelyföldi urbériség közpénzalaponi megvaltsága a

székely nemzeti köz- és polgári magánjog sértésére függőbe tetetett az által, hogy a székelyföldi urbériség örökvaltsága kényszerítették: viszon-szolgálati kötelesség, a törvény és igazság követelménye az, hogy a székelyföldi urbériség is közpénzalapon valtsassék meg; különben a székelyföldnek egyetlen polgára sem tartozik azzal, hogy az urbériség és dézma megvaltsága egyetlen fillérét is közreadja.“

Hazánk és székely nemzetünk elismert derék férfja, Dózsa Dániel úr, a nevezett „Közlöny“ben jelen év január 4-én megjelent egyik cikkében eme kérelem felett egy, sok tekintetben nagyon érdekes lustrát közölt, főbb nézetei a következőkben összponstosulnak:

„A székely nemzet, mint földjének primaeva occupatio alapjani birtokosa, szabad és nemes nemzet; a székelyföld pedig tisztán szabad és tisztán nemzeti birtok levén, annak területén jogilag nem létezett paraszt, nem jobbágy és így urbériség sem; a nagyobb birtokosok székely szabad birtokaikra dolgozó népet telepítettek (honnan? a z el van hallgatva), a melyet azoknak munka általi szolgálománnyokért adtak; de ez által a székelyföld és szabad természete nem változott; 1819—20-ban törvénytelen uton egy urbéri conscriptio hajtattott ugyan végre, melybe a székely zsellérek is (a fentebb letelepítettek) többnyire inquilinus név alatt beirattak; de a székely birtok és nemzeti természetén még ez sem változtatott semmit: a székely nemzeti intézmény egész 1848 ig hűn meg volt őrizve.“

Eddig van a lustra eredményeinek első része, melyben a székely nemzet tagas és nyílt téren vala kiállítva; de változatos mozzanatai élethiven nem valának megtekinthetők, mert a látkört vastag felleg-homály fűdte.

A föld világnak primitív alkotó tűzszikrái lassanként fejlődni kezdvén, elvégre is a nap világának regenerál teremtő lángugaráihoz emelkedtek: a tagas és nyílt tér világossá és rajta minden tisztán láthatóvá vált; miközben a lustra eredmények második része következő lön:

„A törvényhozásnak gondoskodni kellene, hogy az állam a székelyföldön a tett robotok tökéértékét fizetvén; ez alapon szabadítsa fel a népet; e végett, ha a székelyföld adójából azt, a mi a jobbagy kárpótlásra fordítatik, összeszámláljuk ezen adó végeljártaig, az bizonynyal elég volna arra, hogy belőle a székely birtokosok azon arányban elégtessenek ki, a mely arányban huzták birtokaik után a napszámokban a hasznát; különben égbekiáltó bűn, hogy a székely nemzet a más nemzeti-ségtek megvaltsába fizet.“

Uraim!! A kivonatban idézett örökvaltsági kérelem és a felette tartott lustra, mint láthatni, végtartalmilag úgy állnak egymáshoz, mint egy áll az egyhez; a különbség köztünk csak az, hogy az egyik arabiai és a másik római egyes alakú (a patriarchal és a feudal-rendszer hazájából).

S ha gyarló emberi természetünk egyetemesen képes volna oda emlékedni fel, hogy a lényeg alakjánál és a lényt árnyéklátánál mindig többre becsülje: édes örömet helynyugonnám a Dózsa úr lustrájának első felébe is, bárha abban az alakoskodás csaknem a végtelenségig van kifejezve; de miután az emberek millióinak egy nagy része szemeit inkább ott a valóságnak csak alakján szokta jártatni, és abból itélni: akkor hazám és nemzetem érdekében, székely nemzetünk közéletének évezredes történelméből szólván, Isten és ember előtt felhíva érzem magam, határozottan kimondani azon megdönthetetlen nyílt igazat, miszerint 1847 ben az ő székely nemzeti szabad intézménynek már egyetlen szilakja sem volt közéletünk gyakorlati existenciájában feltalálható; s csak is önpusztításunkra fenbajgyott néhány szomorú emlékt holt betű mutatá hazai törvényeink szövegében, hogy a székely földnek minden talpalatnyi darabja szabad, s rajta a nemzetnek minden gyermeke nemes és egyenlő szabad polgárjoggal bír.

Erdélynek a magyar királysághoz lett foglalása után egy évezreden át huzódott nemzeti kiskorúság és értelembíány tévelygése közepett a székelyföldön is megtörtént az, minek, mert irás tiltá, soha sem lesz vala szabad megtörténni, hogy a szabad és nemes székely nemzetből is kiváltságos, kiváltságtalan és szolga néposztályok képződtek, s ennek folytán az ő nemzeti szabad székelyföld természete is elváltozott.

Öseink tettei!! nekünk beunetek sem érdemünk, sem bűnünk.

Meg nem bocsátjátok tévedésünk és bűnünk az lenne, ha mi, néhány százezer élő tanu tiszta tudása ellenébe, Dózsa urral egyetelműleg, azt állítanók: hogy a székelyföldön törvénye-

sen jobbagy és urbériség soha sem létezett, és hogy a székelyföldi volt jobbagy csak zsellér, s nem is székely eredetű volt; mert ezen állításainkban alkotmányos fogalmaknak nagyon felszeg és felelet káros bizonyítványa lenne felmutatva: mi benne önmagunkkal lennénk ellentétben; a mi köztügyeinkre nézt jövőben minden rossz praecedensnek közt a legeslegrosszabb praecedens lenne.

Az 1791-beli törvény 26, 27 és 30-dik cikkelyei, és az ezekben idézett azon korábbi törvények, melyeknek indiscriminatum ubique in comitatibus, districtibus et sedibus siculicalibus taliter observálása meghagyatik, minden kétségen kívül helyezik azt, hogy országosan fenállott törvényeink értelmében a székelyföldön is jobbagy—colonus, és urbéri fekvőség — colonitatura s így törvényes urbériség is létezett.

A székelyföldi urbériséget alkotmányos törvényhozó testületünk nagy többsége, mint törvényt, respectálta is mindég: ezt bizonyítják az előbb idézett törvényezikkek; az 1819—20-beli conscriptio, s ennek alapján létesített közpénzalaponi urbériségi megvaltsók is, mint félreismerhetlen tények.

A székelyföldön az urbanialis conscriptioiban hatóságoként: Aranyosszéken 21, Marosszéken 116, Udvarhelyszéken 117, Csik- 54 és Háromszéken 98, összesen 406 községbeni urbéri fekvőségek irattak volt fel; ezek közül Aranyos- 6, Maros- 30, Udvarhely- 35, Csik- 46 és Háromszék 26, összesen 143 községben a conscribálva volt telek-állományok a patens (nem alkotmányos törvényeink) szerint közlapon meg is váltattak.

Ezen megvaltsáknál is feltűnően visszatetsző és folytonosan aggasztó eset az, melyszerint van több község, hol az ugyanazon természeti jog és használatilag testvérosztályos birtokok megvaltsága egyik urbéres javára közpénzalaponi létesített és a másik urbéres magán megvaltsára kényszerítették.

Az efféle önmagával ellentétes eljárás főok az, oly sokszor és oly sokat emlegetett székely örökségi természetű birtok—siculica haereditas—mistificált fogalmából származott.

Vannak nekünk ugyanis a székelyföldön jurisprudenteink, mint Dózsa úr is, kik több évszázados törvények, fejedelmi hiteles adománylevelek, néhány százezer élő tanu hitzonyságtétele és kézzelfoghatólag bevégzett tények ellenében is képesek azt állítani, hogy a székelyföldön jus regium nem volt és nincsen,*) hogy a székelyföldhöz az államnak soha sem volt semmi joga s ma sem lehet; mert a székelyföld egészben szabad és nemesi birtok.**) Ez aztán nem falsificatio, hanem annál több: crimen laesae majestatis jurium et legum. Valjon, ha Dózsa urtól valaki történetesen azt találna kérdeni: Maros-Vásárhely szabad királyi székely város, minő jognál fogva praedominál a többi székely városok felett; mit tudna felelni? az nem a mi bajunk. (Semmit, mert nem praedominál. Szerk.)

A székelyföld székely örökségi és természete a szerint változott el, a mint néposztályai létrejöttek: a kiváltságos osztály — primores — major-sági birtoka mindig adomentes; a kiváltságtalan — primipili et pixidarii — székelyek földé hasonlag adomentes, ezek a direct földadó helyett személy-adót fizettek és fegyverrel is szolgáltak; ezen két — a kiváltságos és kiváltságtalan székely néposztályok földbirtokáról rendelkezni az államnak joga nem volt; s éppen ezért azok országos törvény útján nem is conscribáltattak, s így az urbériség tárgyai sem voltak soha s nem is lehetnek; a szolga néposztály — jobbagiones vel coloni — földé direct adó, s e mellett a jobbagyok közpénzfizetés alatt is voltak egész 1848-ig; a jobbagyok birtokviszonyai felett országos törvényhozás intézkedett mindig: földesuraknak teendő szolgálományaikat, személy-, vagy fő- és földadó s más tartozásaik fizetését törvény szabta ki; s ezen okokból a jobbagyok és a kezeiken levő földbirtokok az ország szükségleteinek fedezésére törvényesen conscribáltattak is (s mindezek ellenében nagyon hibás az urbéri peres ügyekben azon bírói indoklás, bárha a pátens készítésekor is főprincipiumul vétetett vala, hogy a székelyföldön onns non inhaeret fundo; hogy itt az adó csak a személyn és nem magán a földön fekvő terüh volt.)

*) Ezt D. soha sem állította, sőt ellenkezőleg éppen ki-mondotta, hogy amár jogtalanul, de hozott be jus regium, s lettek jobbagyok. Szerk.

**) Az pedig Ali a Comp. 5. r. 76-dik cikk szerint, hogy a székely birtokon ma nincs jus regium, nincs az államnak öröksősége, az a nemzet tulajdona, s tehát hozzá az államnak joga nincs. Szerk.

Eme törvényes alapokon a székely örökségi természetű birtok és urbéri birtok különböző minősége elég világosan meg volt határozva. Honnan a székelyföldön: minden adómentes birtok, székely örökségi természetű birtok, s tulajdonosa törvényesen, vagy kiváltságos, vagy kiváltságatlan székely ember; és minden adó alatti birtok urbéri birtok s birtokosa törvényesen szolgáló székely ember volt.

Dózsa úr ugyan a székelyföldre nézt volt szolgáló emberektől csak zselléreket emleget — még pedig úgy, mintha azok nem is székely eredetűek volnának. (Ellenkezőleg azon cikkben említve van, hogy vannak jobbágyságok. Szerk.)

E kettős tévedés, mely a székelyföldi zsellér és jobbágyság közötti nagy különbség eltekintése — s aztán a volt székely szolgáló-néposztály — a székely zsellérek és jobbágyságok nemzetiségének megtagadásából áll.

Hogy a székelyföldi zsellér és jobbágyság mennyiben székely eredetű, ezt bővebben mutogatni, hazám és nemzetem iránti előszeretettel és magasztos kötelemek tiltják; de azt, hogy a székelyföldi zsellér és jobbágyság közötti nagy fontosságú különbség kimutatásában közreműködjem, az igazság követeli.

A székelyföldi zsellér valamely adómentes fekvőségnek, a birtoktulajdonossal kölcsönösen meghatározott időig magán-szerződés mellett pénz, vagy munkabélti fizetés után használója; a székelyföldi jobbágyság pedig telekállományának az országosan fennállott s álló törvények értelmében meghatározott szolgálományaikért a törvényből feltételes birtokosa volt örök időkre.

Innen: a székelyföldi zsellér valamely fekvőségnek csak haszonbérletje, a jobbágyság urbéri földjének feltételes birtokosa; a zsellér birtokadót soha, a jobbágyság mindig fizetett; a zsellér költözködését a törvény nem tiltotta, a jobbágyság az örökös jobbágyság eltörlése után is csak a törvény szabályai szerint költözködhetett; a zsellér birtokát szabad magán kézből szerződésileg vette, a jobbágyság telekállományát földesura és az állam adták törvényesabban szolgálományaikért; a zsellér birtokjoga meg van alapítva, a jobbágyság függőben téve.

És ezen jobbágyság-birtokjog függőben tétele által a székely nemzetnek néhány millió forintja eljátszódott, s néhány ezer tősgyökeres székely jobbágyság ember földönfutó koldussá tétetett!

Magyarország törvényhozó testületének gondoskodnia kell a székelyföldi urbériség alkotmányos örökmegváltásáról: respectálni kell mind a három osztálybeli székely emberek — illetőleg a székely nemzet nemzeti, köz- és polgári magánjogait; és a székely jobbágyságot vissza kell adni nemzetének, önmagának, a közbizalomnak és a polgárosult emberiségnek —; mert a magyar korona egyik legszebb gyémántját senkinek sem szabad kettéhasítani, s ezáltal a székely nemzetet közéletének dissolutio-nális korszakába lökni.

A székelyföldi urbériség örökmegváltása tárgyát az 1819—20-ban a székelyföldön az országos urbéri conscriptióba beírt s 1847-ben is urbéres kezeken és közadók alatt volt fekvőségek után tett urbéri szolgálományaik képezik.

Következésképp a székelyföldi urbériség megváltását az urbéri szolgálományaik megváltása teszi; de nem a pátensheli, hanem az 1847-ben Kolozsvárt országgyűlésileg megállított kulcs szerint: egy igás napszámért egy ezüst-, és egy tenyeres napszámért fél ezüst huszassával számítva.

Innen egy igás napszám egész évi értéke 52, és tőkeértéke 866 huszas és 13 $\frac{1}{2}$ kr levén, ennek lefizetése teszi azon urbéri fekvőségnek, mely után hetenkint egy igás napszám tétetett, örökmegváltását.

Ezen alkotmányos alapon minden a székelyföldön 1848-ig törvényesen létezett urbériség egyenlő arányban megváltandó.

E végett (és ezt Dózsa úr is nagyon helyesen és igazságosan fogta fel) azon összeg, mely a székelyföld adójából a jobbágyság és dézmkárpótlásra fordított és fordítható véglegjártáig, minden bizonynyal elég arra, hogy belőle a székelyföldi birtokosok az urbéri napszámokban húzott haszonvételért mindnyájan kielégíthessenek.

Uraim! Ha van nemzeti közjólát, azt legfőképp az igazságos törvények uralma teszi.

Kilyén, 1868. január 25-én.

Dónáth Pál.

Válaszul. Az írónak e cikkben elmondott elmélete ellen igen kevés kifogásom van; ő most kérelmét nem úgy interpretálja, a hogy én azt felfogtam, és e tárgyban írott cikkemet sem úgy fogta fel, a mint én értettem.

E tárgyban azt mondtam, hogy a székelyföldön a nemzet ellenkező intézményei dacára honosult a jobbágyság, részint Báthori István, részint János Zeigmond notáztatása folytán, részint önjobbágyság, részint nova donatiók által. Ezekre nézve elmondtam, hogy, mint jobbágyság kárpótoltattak s kárpótlandók; de felszólalásom a tisztán maradt siculica haereditások mellett történt, melyeknek eredeti természetét törvényeink mindvégig tisztelék, tisztelte azt az 1848-ki t.cikk 6-dik §-a is. Én Dónáth barátunk kérelme által ezen birtok jogát láttam megtámadva, melyet ha a törvény úgy támadna meg, a kis birtok harisnyás székelyeket juttatná tönkre.

E tárgy felett a pesti journalistikában is vita

keletkezett, s e kérdésben az eszmék igen össze vannak zavarva, holott törvény szerint a kérdés tisztázta.

A törvény azt mondja, hogy mindaz, a mi az 1819—20-ban conscriptióban jobbágynak íratott, mint jobbágyság kárpótlandó.

Azt mondja az 1848-ki IV-dik t.cikk 6-dik §-a, hogy a siculica haereditas alodiumnak tekintetik, és ha a birtokos bebizonyítja, hogy tiszta siculica haereditásnak lakik a colonus, akkor az nem szabadul fel.

Azt mondja a 48-ki törvény, hogy a jobbágyság is a vett napok szerint, tehát nem a tenutum után kell kárpótolni.

Ezt követelem én cikkemben az államtól, a mit a törvény rendelt, hogy a székely telkeket, a napszám szerint pótolja, annál inkább, mert ott eredetileg minden siculica haereditas, s a tulajdonosnak annál több joga van a vett haszon szerinti kárpótlást követelni.

Ezen követelésem annál jogosultabb, mert az Appr. 5. r. 76-dik cikke világosan mondja, hogy még a jobbágyságot székely birtok is és természetét egyébként nem veszté el, csak abban, hogy a család defectusával az nem a szomszédokra, hanem a fiscusra száll. Így magyarázta ezt 1831-ben a Szentkereszt Zeigmond özvegye ügyében hozott királyi táblai ítélet. Én azonban említett cikkemben csak a siculica haereditásoknak megmaradt tiszta birtokok mellett kötöttem ki. Az ezen lakók nem egyebek, mint zsellérek, s a tulajdonosok utánok semmi esetre sem várhatnak kevesebb kárpótlást, mint a mit a megyei zsellérek után kap a birtokos. Avagy elismeri-e Dónáth barátom, hogy a megyei alodium nemesebb, szabadabb birtok, mint a siculica haereditas? Ezt az ő székely jogérzetéről föl nem teszem.

De a törvény tiszta, a törvény azt mondja, hogy a jobbágyságkárptótlásnak is a vett haszon után kell kiadni, a Bach-rendszer e törvényt eltörölte a megyei jobbágyságokra, s a liber regiusokból bebizonyítható székely jobbágyságokra nézve s azokat a tenutumok és dézma után kárpótlá. Miután székelyföldön dézma nem volt, világos vala, a székely jobbágyság birtokosok tetemes családosa. Szerencsére a Bach-rendszer a siculica haereditas kérdését magyarázatlanul hagyta, s így az, mint konkrét kérdés maradt fenn arra nézve, hogy most megmagyaráztassék.

Az pedig csak úgy magyarázható, hogy a mi colonusnak volt beírva 19-ben, az annak tekintetik, ha a birtokos be nem tudja bizonyítani, hogy az in specie székely örökség.

De e kérdés most jövőn eldöntés alá s a 48-ki IV-dik törvény alapján oldatván meg, a kárpótlás szintén csak e törvény alapján történhetik, mely törvény alapján a birtoktulajdonság kérdése eldöntetett.

E törvény pedig a vett haszon utáni kárpótlást rendeli.

Mi ennek következménye? Az, hogy ha az állam a székely földbirtokosnak e törvény értelmében, éppen azt fizeti, a mit a pátensheli értelmében a zsellér fizetne, akkor a székely birtokosnak nem áll érdekében, hogy a felszabadulandó telke székely örökségi természetét bizonyíttassa.

Ezt kívánom én, és törvényes dolgot kívánok, mely egy a székely birtokos, mint a colonus érdekeit kielégíti.

Ugy látszik, ma ezt Dónáth barátunk is szívesen elfogadja, de ezt kellett volna kérnie is.

Dózsa D.

Egyházi dolgok Bécsben.

A bécsi urakházának 28-dik ülése, melyben a házassági törvényjavaslat került szőnyegre, folyó hó 19-kén a közönségnek rendkívüli nagy részvéte mellett ment véghez.

Magyar és osztrák delegatusok nagy számmal jelentek meg; ott lehetett látni: Haynald, Sennyey, Somssich, Pulszky, Vay, Szécsen, Csengeri, Kerkápolyi és Rainer urakat. Ott voltak Degefeld tábornok, Gablenz tábornok, Hesz tábornok és Grillparzer udvari tanácsos. A főhercegek nem voltak jelen. A miniszteri padokon: Auersperg miniszterelnök, Berger, Hasner, Herbst, Plener, Taaffe és Potocki. Csodálkozva látták Thun Leót belépni a házba, ki az előtte való ülésben beadványában kijelenté, hogy a mai viszonyok mellett nem lehet többé tagja a háznak.

Napirenden van azon törvényjavaslat, mely az általános polgári törvénykönyv második fejezetének a katolikusok házasságára vonatkozó szabályait ismét helyreállítja, a katolikusok házassági ügyeiben a törvénykezést a világi hatóságokhoz utalja, mely végre megengedi, hogy bizonyos feltételek mellett a házasság világi-hatóságok előtt is köthető. Lichtenfels felolvassa a vallásügyi bizottság többségi, Bloome gróf pedig kisebbségi javaslatát.

Ekkor megjelennek Giskra, Taaffe és gróf Andrássy miniszterek.

Elnök jelenti, hogy mielőtt az általános vita megkezdetnék, Mensdorff gróf egy indítványt óhajtott tenni.

Mensdorff indítványozza, hogy miután a kormány tudomás szerint kijelölte azon pontokat a konkordátumban, melyeknek megváltoztatását ki-

vánja, s ebbeli szándékát a római curiával már tudatta, s miután a felett az alkudozások Rómában meg is kezdődtek, halasztassék el a házasság és iskola tárgyában előterjesztett törvényjavaslatok tárgyalása (mozgás) mindaddig, míg a kormány képes lesz ezen alkudozások eredményéről jelentést tenni.

Az indítványt aláírták: gróf Mensdorff, herceg Schwarzenberg, gróf Schwarzenberg, gróf Schaafgotsche, hg. Paar, Brandis, Fürstenberg, Mitrowsky, Falkenhain és Lantoronski grófok.

Erre hosszú és izgatott vitaközlés támadt, hogy vajlon most vegyék-e mindjárt az indítványt tárgyalás alá?

Végre Auersperg herceg miniszterelnök feláll és szól: „Az ügyrend 37. §-a világosan kimondja, hogy a szavazásnak elnapolási indítványok felett az általános vita végén kell történni.”

Ezzel a felette heves vita befejeztetik.

Elnök a bejegyzett szónokok sorrendjét közli. Szólásra feljegyzettétek magukat: Rechberg gróf, Bloome gróf, Rauscher bíbornok, Mensdorff Sándor gróf, Arndts tanár, Schwarzenberg bíbornok, Salm herceg.

Első szólott Hasner közoktatásügyi miniszter, a kormány álláspontját ez ügyben körvonalazandó. Hasner kinyilatkoztatja, hogy a kormány az alsóházi javaslat álláspontján áll. Ez álláspont az egyház szabadságának álláspontja. A kormány, mint hogy egyáltalán szabadelvű kormány, kész e szabadságot, mint minden szabadságot megővni, de épp oly feltétlenül fogja egyszersmind megővni az állam teljes, érintetlen souverainitását.

Ennélfogva nem áll az állásponton, melyet josephinismusként szoktak nevezni. Azonban, midőn e szót kiemeli, korántsem akar Ausztria egyik dícső fejedelme iránt igaztalan lenni.

Megengedi, hogy az, a mit rendesen josephinismusként neveznek, egyrészt hiba, de más tekintetben ismét nem más, mint az állam egész életének természetes fejlődési phasisa a középkortól maig.

Itt szónok excursiót tesz, s a történelemből bizonyítja, hogy a legkatholikusabb hírből álló osztrák fejedelmek is sokkal szabadabb elvteltek voltak, mint a milyen a hirtük.

Aztán ismét felvén fonalát, folytatja, hogy a mit II. József tett, az magában véve nem egyéb, mint azon törekvés, hogy az államhatalom megillető állására segítessék. Ha ő tulment ebbeli buzgalomban a határokon, úgy a mostani kormány belől fog maradni tudni.

Ez az egyház szabadságának álláspontja, mely a tárgyalás alatt levő törvényrel szemben azon következtetésre vezet, hogy a törvény, a jelen alakban, elkerülhetetlen szükségképp vált. A kormány nem tagadja, hogy a házasság dolgában igen kíváncs az állam és az egyház egyetértése, de ha az egyetértés létre nem jöhet, akkor csak a következő alternatívát állíthatni fel: a kormány vagy erőszakot kénytelen az egyházon tenni törvényhozással, vagy aláveti magát az egyház rendelkezéseinek.

Az első nem akarhatja a kormány az egyház szabadságának tekintetéből, a második nem akarhatja; mert összeütközik az alaptörvényekkel, ennél fogva a jelen törvény expedienste, a polgári házasság szükségképp válik.

A kormány tehát e törvényt elkerülhetlen szükségessé teszi.

Tiltakozik szónok az ellen, hogy a polgári házasságtól némelyek megtagadassák az erkölcsösöset, s concubinatusnak nevezhessék. A házasság ügyét régente sem sorozták egyszerűen az obligatiók közé, hanem mindig külön fejezetben tárgyalták s morális elvek szerint rendezték.

Hanem ez mind helyes lehet; és más ez Ausztriában, itt egy külön korlát emelkedik fel a kormány előtt, s e korlát a concordatum.

Hasner megvallja, hogy a concordatum kérdése kényes, bonyolult a határozottság miatt, melylyel megoldani kell.

S itt szónok rátér e kényes kérdésre. Határozottan állítja, hogy a közvélemény ellene van, felemlíti, hogy a kormány a megoldás legkényesebb útját is megkísérelte, megindította a tárgyalásokat; de kérdezné kell magától, ha e tárgyalások fennakadnak, eredményre nem vezetnek, mit tegyen?

Senki sem tagadhatja, hogy az osztrák adminisztrációban nincs egy mozdulat, melylyel e kérdés korlátaiba ne ütköznék az ember.

És ha Rómában határozottan megmaradnak a tagadás mellett, ne tehesse-e ez ország törvényhozása többé egy lépést se előre?

Itt a „pacta sunt servanda” kérdéséhez ér szónok, s a concordatumot mint pactumot két érdekes példával mutatja ki, hogy különbséget kell tenni a magán kötelmi jogra és a személyes jogra vonatkozó pactumok között.

Minden kétségen kívül áll, hogy ha az absolutistika állam a történelmi viszonyok szükségképpisége által alkotmányos állammá vált, egészen más jogi személylyel van dolgunk, s az állam souveraine jogainak odaadása érvényét veszti azon pillanatban, midőn szabad, souveraine államot te-remtünk.

Az, a mi az egyes embernek a személyes szabadság joga, az az államnak a törvényhozási joga, a szabad akarat kifejezése, a végrehajtás, a

szabad cselekvés kifejezése, a bírói tiszt mint a nép jogi öntudatának kifejezése.

A hol ez nincs, ott nincs jogi állam, ott nincs alkotmány.

Igaz, azt fogják mondani, ez csak elmélet, ámbar ismét csak elméletet fognak vele szembe állítani.

Azonban a gyakorlati népjogban is vannak megsemmisíthető szerződések, melyek t. i. csak bizonyos adott viszonyok mellett rebus sic stantibus kötettek.

S ki fogja mondani, hogy Ausztriában a dolgok ma úgy állanak, mint a concordatum megkötésekor?

Ez állam azóta jogilag és politikailag nagyon változott.

Jogilag gyökeresen változott, absolutistika államból alkotmányossá lévén.

Politikailag változott, mivel azon időben félálbal Németországhoz, féllel Olaszországhoz állott, s szemben oly szerződő féllel, mely akkor független volt, ma nem az, egy harmadik oltalmazó hatalom befolyása alatt állván, s ez nagy fontosságú tekintet.

Hosszu beszédét következőleg végzi Hasner: Azon mondat, „hogy a kinek philosophiaja van, annak vallása is van, a kinek nincs, annak van vallása” a mai kormányra is illik s a kormány nincs elvakítva, hogy higgye, miszerint a tudományok tudománya, az emberiség nagy tömegénél valaha kipótolhassa a vallást. Azért komolyan oda kell törekedni, hogy az egyház, vallási és erkölcsi hatalom az államban, az legyen a minnek lenni kell. A merre nézek, mindenütt azt látom, hogy azon államokban, hol a „szabad egyház szabad állam” elv érvényes, talán nincs oly látszólagos valóságosság, mint a hol az egyház privilegiumokkal bír, de sokkal bensőbb és sokkal tisztességesebb az újatosság, (tetszés), mint ott, hol az egyház privilegiumokra támaszkodik. (Tetszés.)

Ezek uraim, azon nézetek, melyek a kormányt a jelen törvényjavaslattal szemben vezetik. Tudja a kormány, hogy ezen álláspontján sok megtámadásnak lesz kitéve, de mindezeket erős és becsteltet meggyőződésen nyugvó határozattal fogja bevárni. (Élénk tetszés.)

Rechberg gróf a concordatumot létező szerződésnek tekintti, melyet csak szerződésszegéssel lehet elmulasztani. Utal arra, hogy Ausztriában annyi mindenféle elemmel kell küzdeni, ne szaporítsák a bajokat a harcmez az egyház ellen.

Bloome gróf phrazisnak declarája azt, mintha azért volna érvénytelen a concordatum, mivel felségjogokról mond le, és szorít meg. E minden nemzetközi szerződésről el lehet mondani „Ugy tetszik — mondja lelkesülten a gróf beszéd közben — úgy tetszik, már hallom az ő szót, ki a igazság és jog nevében tőr, mint kiált fel, szemével Ausztria felé fordulva: Et tu, mi fili! S végül tiltakozik a drága idő nevében a tárgyalás alatti törvényjavaslat ellen.

Utána Rauscher bíbornok szól, s többek közt azt mondja, hogy: „Nem azon kell sajnálkoznunk, hogy a concordatum megkötöttet, hanem hogy később köttetett meg.” Szónok szerint az előterjesztett törvényjavaslat ellenkezésben van ő Felsége s a szent szék között létrejött egyezmény 10-dik cikkével. Csodálkozik, hogy a minisztérium jogérzetű a concordatum kérdését oly könnyen veszi. Az 1848—49-ki évek eseményeiről szólván, sütt színeken rajzolja a szabadelvű törekvéseket, melyek szerinte az oltár szétrombolását tüzték ki célul. Végül utal a házasság szentségi jellemére.

Gróf Mensdorff Sándor ajánlja indítványának elfogadását, s ezzel ez emlékeztetés ülést véget ért.

Levelezés.

Zilah, márcz. 22. 1868. — F. hó 15-kén az 1848. márczius 15-dike évfordulását a zilahi kaszinó kegyeletteljesen megünneplé, ugyanis: hangversenyt rendezett, melynek jóvedelme az aradi vértanúk emlékére emelendő szobor-alap gyarapítására fordított, a jóvedelem, úgy halljuk, 90 o. ért. forintra megy.

A hangverseny szavallással és felolvasással volt egybekötve, nem célunk a műsorozatot leírni, azonban megemlítem, hogy az este fénypontját mindenesetre Dull L. ügyvédnek nagy gonddal és sok tanulmányon alapított felolvasása téve, az 1848-at megelőző nemzeti állapotokról és az 1848-ki eszméről és vívmányokról. A működők általában díszre-tesen feleltek meg feladatuknak, leszámítván, hogy egyik közreműködő úr kissé ildomtalanul Ilyés Bálint „Éji jelenés” címűt erős szélsőbali párt színezett költeménye elszavallásával az ünnepélyt partitüntetéssé kívánta elterelni, azonban sikertelenül.

Szintén megemlítem, hogy f. hó 9-kén s következő napjain folyt le városunkban Középszolnokmegye érnegyedes közgyűlése, főispán b. Weselényi Ferencz elnökölte alatt. A szentesített törvények kihirdetettvén, hogy a zsidó emancipációnak egyelőre is némi gyakorlati érvény szerzesésék, néhány izraelita honfitársunkat tiszteletbeli bizottsági tagokká, egy párt tiszteletbeli tisztviselőkké nevezett ki a gyűlés.

Továbbá: mérnök, orvosok, csendbírók és egy tisedesben levő állomásra egy esküdt választattak.

Az érkezett miniszteri rendeletek felolvasatát és végrehajtásukra nézve az intézkedés megfélétt, nagyobb viták csak a dohánymonopoliomot tárgyzó és a katonai megváltásra vonatkozó, de a gyűlés folyamán alatt visszavont rendelet idézvének. — A megyei körlevelek tudásul vétettek, köztük Pestvármegye és Debreczen városa körlevelei folytán a magyar hadsereg és a Ludoviceum helyeállításáért; Szathmár városa körlevele folytán a képviselőknél az országgyűlésből gyakori kimaradásukért az országgyűléshez feliratok történtek.

Értesítették a megye közönsége arról is, hogy a n. károlyi távirtdavonál a megye területén és Zilah városán keresztülvitetik Kolozsvár felé.

Megemlítem azt is, hogy a megye a tanácskozásra nézve ugynevezett házszabályokat dolgoztatott ki egy bizottság által és fogadott is el, a mi bizony felette szükséges is volt.

Történt a szélsőbél érdekében bizonyos indítvány a szentesített kiegyezés elvetése s az 1848 teljes visszaállítása tárgyában — már azt, hogy azt a pártoló tömeg érté, mely azonban nagy honmentő lármát, meglehetősen szívesen és határozatlan alakban csak a jegyzőkönyv dictioni közt adatott át a pórlépte halhatatlanságnak.

Csak is az a megjegyzésünk: nem mind 48, a mi 48.

Óhajtható lenne jövőre nézve, hogy a gyűlések tartása alkalmával a hallgatóság számára a tanácskozó testületétől külön helyiség szakíttassék ki, a tanácskozást nagyban megkönnyítendő.

M—t.

KÜLFÖLD.

KELETI ÜGYEK. Francia-, Orosz- s Poroszországnak a keleti ügyben követett politikájára vonatkozólag a „Times” berlini levelezője folyó hó 14-ről következő adatokat közli:

„Franciaország szándékai a legutóbbi napok alatt világosabban feltűntek. Az nemesek, hogy valamely sakkhúzást óhajt tenni Keleten, hanem — ha lehetséges — ezt Orosz- s Poroszországgal egyet-öleg óhajtja tenni. Oroszország a legutóbbi tizen-nyolcz hónap alatt két ízben intézte ugyanezen ajánlatot Franciaországhoz, a nélkül, hogy valamely határozott eredményre juthatott volna. Az első alkalommal Franciaország, miután rövid ideig ezen eszmét táplálta, azzal, ki nem fejtett alapokból félhagyott. Gortsakoff hg, ugy látszik, maga sem tudja, hogy minő okból származtassa Franciaország nézetváltoztatását. Berlinben azt hiszik, hogy Angolország akkori magatartása indítá Franciaországot visszalépésre.

Ezen kudarc daczára Oroszország kevésbé később újabb kísérletet tett közlekedésre, még pedig ezáltal maga a czár által. Miután Gortsakoff hg előkészíté a tét azáltal, hogy a luxemburgi ügyben támogatá Franciaországot Poroszország ellenében, a czár Párisba ment, a múltártal megsemmisítése s a Keleten való együttműködés iránti kedvező ter-venek előmozdítása végett. Napoleon nem utasítá vissza föltétlenül az ajánlatot, hanem némely viszontjavaslatokat tett.

Ha ő a Dunánál Oroszország terveit előmozdítaná, viszont az utóbbitól azt kívánta, hogy Poroszországtól a Rajnánál tetemes engedményeket követeljen, úgy hogy a czár — királyi nagybátyjával való szakítástól félve — kijelenté, hogy nem akarja a tárgyat tovább sürgetni. Valóban a czár kész lett volna Poroszországra hagyni, hogy egyedül intézze el a Franciaországgal netalán fölmerülő viszályait; de arra nem volt elkészülve, hogy tényleg egy régi szövetséges ellen forduljon s azt halálos ellenségesévé változtassa, míg az új szövetséges szolgálakészsége problematikus maradt. Eképp a dolog abban maradt.

Mindazáltal a terv most harmadizben is szünyegre hozott, de azon különbséggel, hogy a jelen alkalommal az nem Orosz-, hanem Franciaországtól ered, s nem közvetlenül, hanem egy más hatalmasság útján hozatik javaslatba. Franciaország, úgy látszik, attól félt, hogy ha ő egyenesen Oroszországhoz fordulna, ez utóbbitól azon gyanu támadna, hogy a csábító ajánlatok most ismét Poroszország feloldozásának céljából történtek. Ily esetben a megbíusulás kikertülhetlen lett volna; azon indokok, melyek Párisban Sándor császárra hatottak, még teljes erejükben fennállván. De bárminő okai voltak légyen is Franciaországnak ily eljárásra, annyi bizonyos, hogy a Keleten való orosz-francia együttműködés terve most nem Szent-Pétervár, hanem Berlin elé terjesztetett.

A berlini cabinet állása, ezen körülmények közt, kissé nehezzé lett. Igaz ugyan, hogy nem követelteték német terület, s nem akarnak egyenesen megsérteni német érdekeket, mint előbb. Mind-az, mit Poroszországtól kívánnak, barátságos semlegesség; mely ezenfölül talán egy más, másodrendű előny által meg is fog jutalmaztatni. Azonban akár elfogadtassék, akár visszautasíttassék az ajánlat, ezen fényesnek látszó külsőn alatt számos kellemetlen eshetőség van elrejtve. Föltéve, hogy Poroszország elfogadja az ajánlatot, Ausztria kénytelen lesz ellentállani, s kénytelen leendő csatlakozni. Ily kombinátó által Oroszország képessé tét-

hetnék, saját keleti terveit oly mérvben előmozdítani, hogy ennek folytán legalább egyidőre nélkülözhetné Poroszország támogatását, s ekkor arra sem lenne oka, hogy Poroszországot egy franczi megtámadás esetében segítse. Ennélfogva a porosz cabinetre nézve kissé veszélyesnek tartjuk, Oroszországnak kedvezni Keleten, hacsak az ugyanekkor saját hatalmát is annyira meg nem szilárdíthatná, hogy déli s nyugati szomszédjai részéről bármely megtámadtatása lehetetlenné válnék. Ily biztos állás megnyerésére legtermészetesebb út lenne: a délnémet államoknak az észak-német szövetségbe föltétele, — de ezen eredményt a többi 3 szárazföldi hatalmasság nem engedné meg, hacsak ezt megátalhatja; s ezenfölül az nem is látszik összefüggésben állani gr. Bismark politikájának közvetlen céljaival. Másrésről, ha a berlini cabinet elveti a francia ajánlatot, szintén kevesbitendi azon érdek, melylyel Oroszország bir, az ő hatalma fenn-tartásának előmozdítása iránt. Ily visszautasítást a sz.-pétervári udvarnál lévő nemzeti párt egyenes ellenségeskedési ténynek fogna tekinteni.

Némi jelek oda mutatnak, hogy az orosz kormány megtudta a francia javaslatokat, mielőtt azok Berlinben előterjesztettek volna. Ama javaslatok némely, Lengyelországnak adandó engedményeket is foglalnak magukban. Oroszország semmi ellenvetést sem tesz ezen kívánnak ellen, föltéve, hogy Franciaország megelégszik ezen kedvezmények a sajátképi lengyel királyságra korlátoztatásával. Szándékainak jelzése végett némely loyalis, de szabadelvű lengyelek egy hónap előtt Sz.-Pétervárra hívtattak, s remények nyújtattak nekik, honuk sorsának jobbrafordulása iránt. Másrésről a lithvániai kormányzásban az engedékeny gr. Baranoff éppen most váltottat fel a szélső rendszabályokat pártoló Potapoff tábornok által.

Az „Allg. Ztg.”-nak Belgrádból 14-ről írják: „Egy itteni lap tegnap ismét tudósítást hozott Hercegovinában kiüthött jelentékeny zavargásokról. — Grutsanitz falnál heves harc keletkezett basibozukok s ama falu keresztyén lakosai közt, mely alkalommal 17 egyén öletett és sokan sebesültek meg. A mohamedánok vezére, Ali-hé-Schalivagitsnak — mint mondják — csupán az volt szándéka, hogy a keresztyének kirablása által embereinek kenyeret szerezzen. Maga a falu felgyújtatott, s most számos család jutott végnymorba. Mint mondják, a mohamedánok ezen eljárása a kormány akarata ellenére történt; azonban minő fogalmunk lehet oly kormányról, mely nem gátol meg ily folytonos iszonyatosságokat? De az a dologban a legrosszabb, hogy az ilyenül vérengző események által Hercegovina összes népfajai fölingereltetnek, s ennélfogva, ha egyszer a harc ezen tartományban általánossá lenne, senki sem határozhatná meg előre annak határait.”

ANGOLORSZÁG. Londonban, márczius 17-ke, mint sz. Patrick napja, nemesek a leggyönyörűbb tavaszi idővel és minden csendháborítás nélkül folyt le, sőt Wales hercege, mint a királynő helyettese, ő felsége nevében a St. James-palotában Irland védszentjének tiszteletére nagyszertű udvari fogadást tartott. A hatóságok mind a mellett is szükségesnek tartották intézkedéseket tenni, hogy a támadható rendbontások azonnal elfojtassanak. Irlandban nagy volt az aggodalom az e napra váró kitörések miatt; minélfogva a hatóságok ott is résen állottak azon esetre, ha a féniek vagy más elégteltem emberek részéről a nemzeti ünnepek a béke és köz-ösend megháborítására használtatnék alkalmul. Ed-dig azonban még legkisebb hír sem érkezett a smaragd-szigetről arról, miképp folyt le Paddynek e nagy napja a sz. György-esatonán túl. Rendes időkben Paddynek e napon mindig igen széles kedve szottyan, mely aztán rendesen Erin régi dicsőségének a későbbi sérelmeinek megénekelésével, eszem-iszommal és — hatalmas verekedéssel végződött. Az ország, s a politikai és vallási pártfelek mostani ingerült állapotában e tüntetésekben hihe-tőleg most sem volt fogatkozás.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Király ő Felsége a nápolyi királynéval szombaton este Budapestre érkezett.

— Kolozsmegye f. hó 23-kán megnyílt bizottmányi gyűlése tegnap fejeztetett be; addig is, míg jövő számunk részleteiben közölhetné, megemlíti, hogy legifj. gr. Bethlen János az ülnökségről leköszönvén, helyébe egyhangulag Dorgó Albert, a főispán úr által már előbb ily minőségben helyettesített törvényszéki jegyző, kiáltottat ki, törvényszéki jegyzővé pedig Kozma Albert, eddigi közig. aljegyző, közig. aljegyzőül pedig Csákány László, volt tiszt. aljegyző választott meg.

— Az országgyűlés elé terjesztendő törvényjavaslatok közül elkészültek: a meyerendezés, az urbéri maradványok megváltása, a perrendtartás, az ipar- és kereskedelmi-kamarák szabályozása, nemzetiségi törvény, a görög-nem-egyesült egyház ügyeinek rendezése, vízipítés, kisajátítás, közutak és közmunka-törvény, zakány-zágráb- és hatvanmiskolczi vasút, a vadászati törvény.

— A bécsi urakháza 64 szavazattal 43 ellenében elfogadta a házassági törvényt, mely a polgári házasságot bizonyos feltételek mellett megengedi.

— A marhavész újból kiüthött: Csikszékben, Kásonfelfiz, Delne, Szépviz és Jenőfalva, — Köhalomszékben Katrendolf helységekben.

— Az anglo-hungarian bank képviselője ezen intézet ügynökkéget városunkban a zálogkölcson-intézetre ruházta.

— A kalocsai kaszinóban következő indítvány került szünyegre: a tagok oszlojanak szakosztályokra. Egyik osztálynak tárgyai lennének: évezetek, művészet, szépsézet és régészet; másiké: a társadalmi ügyek; harmadiké: kereskedelem, gyár, kézmű-ípar és földművelés. Mindenki tevése szerint választ osztályt; mindenik osztálynak külön elnöke és előadói lennének, kik tárgyait a közgyűlés elébe viszik. Ha az ügy kellő tárgyalás után elfogadtatik s a kaszinó tevékenységét köréül nem haladja, életbe lép; ha községi ügy: indítványt tesznek; ha ezen is feltű áll: kérelmeznek. A társulat nézeteit, ha szükségesnek látja, saját útján is támogatja. A kinyomatott indítvány, a kiviteli módzatok megállapítása végett 9 tagu bizottságnak adatott át.

— A katonai aerarium azokat az ökröket, melyek a Königrátnél történt futás alkalmával elszaladtak, még most is keresi Csehországban. A községek előjárói még folyton kapják a katonai aerarium táviratait, melyekben kérdik: ha nincsenek-e községekben cs. kir. marhák?

— Bécsben az örtltek szaporodása az utolsó évtized alatt soha sem volt oly feltűnő, mint a jelen hónapban. Egy nap sem múlik el a nélkül, hogy az örtltek intézetébe 8—10 elmeháborodott föl ne vétetnék, sőt vannak napok, melyeken a beszolgáltatott örtltek száma 20-ig is felszaporodik. Ezek többnyire a jómódú osztályhoz tartoznak.

— Nápolyi tudósítások szerint folyó hó 9—10 közötti éjjel a Vezuv lávafolyama nagyobbott, egy része a tűzhányóhegy északi oldalán folyt alá azon irányban, melyben 1855. évben, míg a másik rész a csendes folyás irányát tartja. Palmieri tanár a tűnemény jelenlegi helyzetére nézve következőket mondja: tegnap óta a hegy nagyobb forrongásban van. Folyton a szokásos tűzhányás észlelhető, de nagyobb erő s hosszabb idejű tartással.

Hivatalos értesítések kivonata.

Árverések. Vajda-Hunyadon ház és telek máj. 2., jun. 6. — Dézsén fekvők május 15., jun. 15. — Sz.-Udvahelyt ház és telek április 16., május 16.

KÖZGAZDASÁG.

Az erdélyi gazdasági-egylet igazgató választmányának folyó év márczius 18-kán tartott gyűléseben következő tárgyak intéztettek el:

1) Ideiglenes titkár Nagy Ferencz hivatalát leteszi, kinek az egylet érdekében tanusított munkásságáért jegyzőkönyvileg elismerő köszönet szavaztatott, választott titkár Timár Károly, hivatalába bevezettetett, miről a gazdaközönség a helybeli hírlapok útján értesítetteti határozatott.

2) A gazdasági egyestület elnöke, közlekedési miniszter, gróf Mikó Imre úr ő nagyméltóságának az egyestület f. é. febr. 15-kén tartott közgyűlésének ő nagyméltóságához intézett részvénytálczoatára küldött — fájdalmát, valamint az isteni gondviselés titkain megnyugását tanusító — válasza felolvasatván, megilletődéssel hallgattatott meg.

3) Az egyleti javak, leltározás mellett, az új titkár gondviselése alá adattak.

4) Az 1867-dik évi párisi világtárlat ügyében alakult cs. k. központi bizottmány a kiállításról jelentését, füzetekben kiadni szándékozván, elhatározatott egy példányt az egylet számbára megrendelni, s azok számára, kik e nagybecstű munkát birni kívánják, a megrendelést megtenni.

5) A földművelés, ipar és kereskedelemügyi miniszterium a gazdasági egyleteknek küldöttivel tartandó közös tanácskozmányban megalapítani szándékolt, a gazdasági egyletek jövőbeni működését s a földművelési érdekek körében teendőit tárgyzó program érdekében felhíván az egyletet véleményét adni, hogy remélhető-e biztosan, hogy a gazdasági egyletek kebelökben a gazdasági érdekeket buzgalmasan, s kitartással számitva felkarolandják és várható-e, hogy a kormány által összehívandó gyűlést rokonszenvenvül üdvözlendik, s arra megbízott-jaikat el fogják küldeni? határozatott a magas miniszteriumhoz intézendő felirathat kijelenteni, hogy az erdélyi gazdasági egyestület ezen fontos ügy ilyszert megindításából biztos sikert remélvén, a jelölt értekezletre képviselőket küldeni hazafi kötelességének tartja.

6) A földművelés, ipar és kereskedelem ügyi m. k. minaszterium által megindított „Neptanítók Lapja”-hoz havonként kétszer „Gazdasági Tanítás”-okat csatolni, melyek a néptanítók számára ingyen fognak megküldetni, a gazdasági egyestület tagjai felhivatni határozatattak arra, hogy közbenjárásukkal a néptanítóknak igekezzenek e nagy borderejű intézmény iránt figyelmet ébresztetni, s buzgalmutat oda irányítani, hogy ezek tanítványakkal a kellő oktatást már e folyó évi tavaszon megkezdeni képesek legyenek.

7) A földművelés, ipar és kereskedelem ügyi

m. k. miniszterium értesítvén a gazdasági egyestületet, hogy az 1868-dik évi május hó 14-től 16-ig Prágában tenyész- és hízóállatok, nemkülönben gazdasági gépek és eszközökre nemzetközi kiállító vásár fog tartatni, ennek hírlapi uton közlése végeztetett.

8) Az országos költségen, a királyhágonnineni részekben felállítandó gazdasági tanintézet ügyében egyetünk kebeléből a végre kiküldött bizottmány, hogy véleményt adjon a tervezett tanintézet helyiségeire, és kimutatást az e célra fordítandó pénz-alapokra nézve, munkája eredményét beadta, az egyestület helyiségeül Kolos, Torda városát vagy KolozsMonostort tüntetve fel, a nélkül, hogy határozottan megállítani kívánta volna, hogy e három helyiség közül melyiken lenne az intézet felállítandó; a pénzalapokra nézve kijelölven mindazon alapokat, melyek természetüknél fogva éppen e célra lehetnek fordítandók, s melyek összesen 232,000 forintot tenne. Ajánlotta továbbá kieszközlését annak, hogy mielőtt az intézet letelepítésének helyisége elhatározatnék s az építkezés, felszerelés megindítatnék — bár milyen szűk korlátok között — Kolozsvárt helyben, a gazdasági egyestület felügyelete alatt a tanfolyam ideiglenesen indíttassék meg. A bizottmány ezen véleménye elfogadtatván, a felirat megküszítése s teljes felszerelése bizottmánynak adatott át.

9) A m. k. közlekedésügyi miniszterium felkértni határozatott arra, hogy a dunagőzhajózási társulatot szorítsa reá azon kötelezettségének teljesítésére, melyszert elvállalta, hogy a Maros és N.-Szamos folyókán a végre építendő kisebb hajókan vízi közlekedést nyit meg.

10) A m.-valkói hely. hitt. egyház temetőjének eperfálkai beültetése tekintetéből, ennek kérelme folytán, 300 darab eperfa szavaztatott meg díj nélkül.

11) Báró Marenzi Antal úr a gazdasági egyestület részvényes tagjai sorába iktattatott.

12) Csulak Dániel tagtárs — a gyümölcsfa-tenyésztés érdekében — indítványozta, hogy tűzessék ki pályadíj annak megfajtására, hogy a felvett magról nevelt alanyokba oltás helyett nem volna-e czélszerűbb a vadesegetébe oltás? s részről a pályadíjra egy aranyot ajánl fel. Ajánlata méltánlylattal fogadtatott, s az indítvány a kertészeti szakosztályhoz — véleményadás végett — áttétetni határozatott.

Közli:

Timár Károly,
g. e. titkár.

— A M.-Vásárhelyi piacziár márczius 19-ről: Mindenféle termény nagyon sok; vevő már kevesebb. Tisztabúza sok nem volt, de a mi volt: kelt, a szépje 1.40. Elegybúza, vagy kétszeres a legszebb 85 kr. Rozs a legszebb 80 kr. Törökbúza rendkívül sok, 60 kr. Zab nagyon bővön, 42 kr. Alakor is sok, 28 kr. Árpa meglehetősen mennyiségben, 48 kr. Bükköny igen sok; tisztán, nem vegyítve, 90 kr. Borsó bőségen; főzni való, 80 kr. Kendermag is sok volt, 75 kr. Lenmag sem kevesebb 1.60. Paszuly rendkívül sok; nem igen kereseték, 90 kr. Hagyma, koszorúja 5 kr. Zöldszeg még mindig nagyon olcsó; esomója 1 kr. Pityóka rendkívül sok, vékaja 17 kr. Hízott lúd 2.50. Tyúk-majorság ma olcsóbb, mivel első kézből is lehetett venni; darabja 40 kr. Tojás rendkívül sok; darabja 1 kr. Tói csuka is bőven, fontja 30 kr. Viza, fontja a szebbjéből, 60 kr. Szép fekete bárány 1.90. Bikkfa köb-üle 15 frt. Egy szekér jó fajta széna 10 frt. Egy pár közönséges ökr 240 frt. Száraz fagygyu mázsája 24 frt. Szesz foka 7 1/2 kr.

— Nagy-Váradon márcz. 17-kén tartott hetivásáron következő árak jegyeztettek: Tisztabúza 1-ső osztály 5 frt 10 kr, 2-od oszt. 4 frt 60 kr, 3-ad oszt. 4 frt 10 kr; kétszeres búza 1-ső oszt. 4 frt — kr, 2-od oszt. 3 frt 80 kr, 3-ad oszt. 3 frt 60 kr; rozs: 1-ső rendű 3 forint 60 kr, 2-od rendű 3 forint 50 kr, 3-ad rendű 3 forint 40 kr; árpa 1-ső rendű 2 forint 20 kr, 2-dik rendű 2 forint — kr, 3-dik rendű 1 1/2 80 kr; zab 1-ső rendű 1 forint 70 kr, 2-ik rendű 1 forint 60 kr, 3-ik rendű 1 frt 50 kr; tengeri 1-ső rendű 0 2 frt 50 kr, 2-ik rendű új 2 frt 40 kr, 3-ik rendű új 2 frt 20 kr; borsó 4 frt 50 kr; lencse 4 frt 50 kr; bab 4 frt — kr; köleskása 4 frt — kr; burgonya 1 frt 40 krt; 1 mázsa lángliszt 12 frt — kr, zsemleliszt 9 frt — kr, fehér kenyérliszt 7 frt — kr, barna kenyérliszt 6 frt — kr, 1 fuvar széna 2 frt 10 kr, szalma 1 frt 20 kr, szalonna 36 frt, 12 font zsupszalma 7 kr, 3 font alomszalma 3 kr; 1 öl (6 láb) tüzi bükkfa 16 frt, tügyfa 15 frt, cserfa 17 frt, 1 font marhahús 24 kr, öntött gyertya 44 kr, lámpaolaj 36 kr, óbor itezje 20 kr, új-bor 16 kr, pálinka 16 kr, szilvapálinka 44 kr. Szesz itezje 60 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Márt. 23-kán: 5% Metaliques 100 frt 57.10. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 64.30. Kamat 58.40. 1860. Kölcsön 82.90. Bankrészevény 710. Hitelintézeti részevény 200 frt 189.30. London 10 ft st. 100 frt 23 1/2, kr 118.30. Ezüst 115.—. Cs. királyi arany 5.—45.

Mártius 21-kén: Földtehermentesítési kötvény Magyarországi 71.—. Erdélyi 67.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

**A legújabb divatu
tavaszi köntös
kelmék.**

**A tavaszi idényre, női-felöltők,
keszkenők, salkendők,
és Beduinok.**

Czetz János és Társa

női- és férfi divatkereskedése
(Kolozsvárt, középütele Folly-ház.)

(64) Ajánlja a jövő (3—3)

tavaszi idényre dúsan ellátott raktárát.

Kész butorok,

Garnitur- és darabszámra, a lehető legjutányosabb
árakért.

 **Vidéki megrendeléseket pontosan
igazítunk. Kelme mintákkal díj nélkül szolgálunk.**

**Vásznak, függönyök,
és butorkelmék.**

**női- és férfi-késztyük,
női-lábbelik.**

Napernyók, legyezők és kintud jó

(89) **Kiadó utczára nyíló**
S z a l l a s
 és
 bérbeadó

Zongorák és Harmoniumok
 kaphatók a Fröhlich-háznál. Értekez-
 hetni **Demjén László** könyvke-
 reskedésében a piaczsonon.

(80) Csak egyszer átjártszott,
 egészen tiszta

tarok- kártya eladó
 tuczet számra **35—50** kron o. é.

VAJNÓCZI és DALLOS
 kereskedésében.

Ugyanott eladó egy Szentgyörgy-hegyi
16 fertály terjedelmű szőlő.

(66) (3—3)

Férfi divat-raktár!

Alóírt tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Bécsből megérkez-
vén, raktáromat a legújabb izlésű czikkkekkel rendeztem be nagy választékban,
tavaszi- és nyári- öltöny-kelmék
melyeknek készültönnye átalakítását megrendelés útján pontosan és jutányosan esz-
közlöm: örömmel értesitem a n. érdemű közönséget, hogy **HAJDU FERENCZ**
eddiggi **pesti** szabó mestert üzletemnek megnyerni sikerült, kit tulajdon készítményei
fognak ajánlani. (88) (1—3)

Férfi kalap-raktár

a legnagyobb választékban.
Kolozsvártt, nagy-piacz 6 sz. **Szenkovics Miklós.**

(86) (2—3)

Malombérlet.

A Marosvásárhelyi ev. ref. egyház ezennel köztudomásra hozza, hogy a Maros
vizen lévő részben emeletes lisztelő malmai 6 köre a rendes, 8 köre pedig egészer-
újjon beállított vasszerkezettel, melynek legalább 4 kövére az árverezés után műma-
lom szerkezet lesz beállítandó, 1868 május hó 1-jétől kezdőleg 10 egymásután
évekre **folyó év ápril hó 16-kan** délelőtti 10 órakor az egyház szent-györgy
utczai 1087 szám alatti iskola házánál tartandó **közárverésen** bérbe fognak adatni.
A kiálítási ár évenkénti 12,000 ft. o. é. az árverezők kötelesek 10% bánat-
pénzt kész pénzbzen letenni, és egy évi haszonbérig felőrő biztosítási képességtűke
tanúsítani, ugyanezek írásbeli ajánlatokhoz is melléklendők.

A bérlet tárgyairól és feltételeiről h. felügyelő gondnok méltóságos Szentgyör-
gyi Imre urnál lehet értesűlni, kívánatra ezen felvilágosítások és feltételek bérmen-
tetlen megis küldetnek.

(56) $\frac{20}{3}$ (4—4)

Erő és anyagszer,

nem
gyógy- vagy ingerlőszer!

Fontos mindenkire nézve, a kinemi
gyengeségben szenved

Dr. Koch

férfisági állaga

(Mannbarkeits Substanz)
használati utasítással.

1 első foku palack	2 frt o. ért.
1 második „	3 frt o. ért.
1 harmad „	4 frt o. ért.

egy nővény és ásványokból nyert kivonat,
mely a nemi gyengeséget rendszeresen gyó-

gyítja, elvesztett erőket biztosan pótol s már
néhány hét **használat** után az önfertőzés,
kicsapongás és ragályok **borzasztó kö-**
vetkezményeit eltörlí.

A mi Liebig J. tápszere (az anya-
tej mesterséges pótlása) gyermekek, gyenge-
gyeének és időlő betegek számára, ugyanaz
„**Dr. Koch férfisági állaga**“ (a nemzé-
si erő mesterséges pótlása) elgyengültek,
tehetetlenek és syphil. lábadók számára,
minden nem- és korkülönbég nél-
kül.

Csak egyenesen, a legnagyobb
titoktartás biztosítása mellett s min-
den hosszadalmasság nélkül kapható
Dr. Koch által **Berlinben**, Belle-Alli-
ance-Strasse Nro. 4.

Egy új üveges hintó
s egy keveset használt divatos üveges
hintó, jutányos árban előadó. Tudakozó-
hatni **ASPIS SÁMUEL** úrnál Kolozs-
vártt, tordaentzában a Piáristák temploma
melletti szegletháznál.

(82) (3-5)
Megérkeztek az idei töltésű
BEL- és KÜLFÖLDI
ásványos gyógyvizek,
 s kaphatók kisebb és nagyobb mennyiségben, határozott **jutányos**
árakért; ugyszintén kaphatók **fris**
ERFURTI
velemény- és gazdasági magvak,
valódi francia mák
CSIKY TESTVÉREK
fűszer, festék és anyag kereskedésükben
Kolozsvártt.

(65) ^{26/3} Nagybani és részletes eladás. ^(4—6)

**A pest-budai
butor-gyármű-
részvény-társulat**

a téli idény alatt oly nagyszámu butorokat állított elő, és oly nagy mennyi-
ségben, hogy mi a birodalomban létező eféle

**legnagyobb
butor-raktárunkat**

a t. czimtt közönség szives figyelmébe **PESTEN**, nádorutoza 9 sz. alatt
berendezett rakhelyükön bizton ajánlhatjuk.

A butorok kitűnő minősége és a rendkívüli olcsóra szabott árak számos
látogatással kecsegtetnek.

Az igazgatóság:

1) **Monostorkapuból**
a „Békához” czimzett
fűszerkereskedésből
átótk: finom kávék, pót-kávék, czer-
gyertya, szappan, olaj, fotógen, és 1
fűszeremlék a
endess piaci árára
Finom tiszta ezetnek kupája 5 kr. 1

(201) 26/8 (16-20)

LEGKITÜNÖBB SZÉPÍTŐ-SZEREK.

Dr. BÉRINGUIER L.
KORONA-SZESZE

(A kölni víz quintessentiája.) Eredeti üvegekben 1 ft 25 ujkr.

Kittünő minőségben nemcsak mint illat- és mosdó-víz, hanem mint dicső gyógy-
erejű segédszer, mely az életszerveket élesíti és erősíti.

Dr. Borchardt orvost. NÖVENY-SZAPPANA

Az arczóró szépítésére és épsentartására, és minden bőrtisztatlanság ellen, vala-
mint mindennemű fürdőkhoz nagy sikerrel használható.
= Lepecsételt eredeti csomagokban 42 kr. =

Dr. BERINGUIER NÖVENYI HAJFESTŐSZERE

(Teljes tokban kefével és csészékkel 5 ft.)
Mint tökéletesen császariának és teljesen ártalmatlannak ismert szer a hajak és szakál-
ügy a szemöldök minden árnyazatu színre való tetszés szerinti tartós befestésére.

Dr. LINDES TANÁR növényi rud-hajkenőcse

fokozza a haj fényét és hajlékonyságát, alkalmas egyszersmind a hajidomoknak épen
tartására. = eredeti darabja 50 kr. =

Dr. BÉRINGUIER növénygyökér-olaja

= hosszasabb használatra elégséges üvegesben ára 1 ft. 70. 6. =
A legalkalmas növényzerekből készítve, a haj és szakál épen tartása, erősítése és
szépítésére, úgy szinte a kellemetlen fejkorpa és sömbörképződés megállítására.

Dr. Suin de Boutemard Fogpasztája

egész és fél csomagocskákban 70 kr. és 35 kr.

A legintányosabb, legkényelmesebb és legbiztosabb szer a fogak és foghús épsentartása
és tisztítása, e pászta egyszersmind az egész szájtüregnek igen jótékony üdese-
get kölcsönöz.

BALZSAMOS OLAJBOGYÓ-SZAPPAN.

Mint szelíd és hathatós mindennapi mosdószer, még a leggyöngébb bőrű hölgyek és gyermekek
számára is igen ajánlatlik. = Eredeti csomagban 35 kr. =

Dr. HARTUNG

CHINARENDE OLAJA

A haj tenyésztésére és szépítésére a legjobb chinahéj lefőzése balzam-
olajjal. = Ára 85 kr. =

Dr. Hartung NÖVENY-HAJKENŐCSE

A leghathatós, táplálós folyadékok és növényrészekből, a hajnövelés
előmozdítása és élesztésére. = Ára 85 kr. =

Valamennyi fentebbi czikk, mint feltűnő tulajdonságuk által dicséretesen
bizonyított tárgyak valódiságukért jótállással kizárólagosan kaphatók:

Kolozsvárt: **WOLFF J.** és **ENGEL J.** gyógyszerészeknél, valamint:

Besztereczen: Kelp Ferencz; és Dietrich & Fleischer. Brassóban: Stenner F.; és Jekelius
Ferdinand gyógyszerészek. Déván: Bosniák A. Dézsen: Krémer Samu. Nagy-Enyeden: Horváth Fe-
rencz. Erzsébethelyen: Schmitt A.; K.-Fejervárrt: Rász János és Matherny Emil gyógyszer-
Kézdi-Vásárhelyt: Fejér Lukács. Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. D.; Medgyesen: Breckner Ká-
roly; és Vándory & Bransch. Segesvárt: Misselbacher J. B. és fia. Sz.-Ujvárt: Placintár és fia
gyógysz. Sz.-Régenben: Kinn János és G. és Wachner Traugott. Szász-Sebesen: Weissörtel Ad. G.
Sebenben: Zóhrer J. F. és Lurz János. Székely-Keresztúron: Binder Márton. Seps-Szentgyörgy-
gyön: Vidályos Béla. Sz.-Udvárhelyt: Kautz J. A. gyógyszer.; Szeredában: Goszy A.; Sz.-Som-
lyón: Ruszka Ignác. Tasnádon: Szongott Jakab. Tördán: Velits G. és Wolff G.; Zalathán:
Megay Guszt. A. gyógyszer.

(85) (2-2)

Eladó jószág.

Tordamegyében **M.-Szakálban** egy tagosított, 300 hold területű birtok; melyből három-ötöd rész kaszáló két-ötöd a legjobb minőségű szántó; az azzal járuló korcsmárlási joggal, és 12 holdnyi szálas erdővel, kedvező feltételek mellett eladó.

Értekezhetni ez iránt **Betegh Ferencz**czel Gyéres-Szentkirálytt.

(87) (2-3)

Haszonbérbe adandó fürdő.

Monostorutczában az ugynevezet **Flóra** meleg és hideg fürdők Szent-György napjától kezdve haszonbérbe adandók. Iránta lehet ottan a tulajdonossal értekezni.

(78) (3-3)

Alólírottak van szerencséje a t. **tanár urak, fényképészek**, ugy szintén a **műbarátoknak** becses figyelmébe ajánlani, miszerint nála 2, tökéletes új állapotban lévő 24—25" átmérű s **kettős tárgyüvegű** -Voigtlander féle **fénykép-gép**, mely 5 1/2 hüvelyk nagyságú tárgvy arcképeket szabadban, ugy mint szobában egyaránt készít, teljes vegyeszetei és az ehhez tartozó tárgyakkal, mely áll: 1 díofa sötét kamara tejüveggel, 2 berakó fa mályezett, 1 három lábú állvány, 1 takarító gép, 1 fejtartó gép, 1 másoló keret tűkrő üveggel, 1 mongorló (satinir) maschina, 1 szélyeszedhető pléh (laboratorium) sötét szoba, 200 darab képnek való üveg, 3 porcellán tárcsa s egy nagy fürösztő-lavor, több darab üveg töltesz, 2 1/2 alkohol, 1 1/2 Eisessig, 1/4 1/2 porokló, majd egy lat aranyos, s egy szóval minden fényképészethez tartozó folyadék, üveg és papír készlet meglehetősen nagy mennyiségben; továbbá egy szélyeszedhető posztó háttér-rámaival, egy viasz-szomszonszűnyeg, egy utazó sátor, egy kirakat (Anslag) képeknek, több fénykép és utasítások.

Mindez bármely percben megszerezhető a legutányosb ár mellett s azonnal lehet dolgozni vele.

Nagye nyeden, márczius hó 1868

alázatos tisztelettel

Stein János

"Honvév-album"

czimlt szépirodalmi és művészi emlékkönyvre, melynek tiszta jóvedelme a Pester felállítandó országos „**Honvéd-emlék**” alapjára van szánva.

A **Honvéd-album** nagy félyes díszkiadásban fog megjelenni, harmincz honvéd-tábornok arcképpel, tíz, a szabadság harcra vonatkozó szinnyomatu képpel, számos a költeményeket díszító képpel, első rendű hazai művészekől. Az irodalmi résznek előállításában szintén jelesebb íróink vesznek részt, a nyomdai és művészeti kiviteléről pedig kezesked az Emich Gusztáv általánosan elismert nyomda intézete.

Előfizetési feltételek:

Egy példány: díszes czimképes borítékban **5 frt.**
„ „ „ „ diszkötésben, anyagmetszés s nyomással, tokban **8 „**

Hogy az előfizetést könnyítsük, oly módon is nyitunk előfizetést a „**Honvéd-albumra,**” hogy most csak minden példány előfizetésének fele, t. i. **2 ft. 50 kr. illetőleg 4 ft.,** de ennyi okvetlen, küldessék be, s a másik fele akkor fizetessék midőn az illető példányokat postai utánvét mellett megküldjük a t. előfizetőnek.

A példányokat **díjmentesen** fogom előfizetőimnek megküldeni. Az előfizetési határidő ápril közepe.

Ugyancsak Stein Jánosnál kapható:

A D A T O K

a XI-dik zászlóalj történetéhez.

Egy honvéd magán jegyzetei. 1—120 lap 8-adrétben. Ára 50 kr o. b.
Postán küldve 55 kr.

Midőn Magyarországon az első tíz honvéd zászlóalj már teljesen megalakult az erdélyi részekből is a XI. és XII-nek alakítása el lön határozva. Kolozsváron kezdődött a XI-dikhez való toborzás, Maros-Vásárhelyen a XII-ikhez. E két zászlóalj Erdély ifjuságának virágából állott.

E könyvecsében a XI-iknek van leírva rettenthetlen bátorsága, sanýaru szenvedései és történeti dicsősége. Kevés család van, melyből fín, vő, testvér vagy atya ne szolgált volna e hős zászlóaljbán. Ezek igazán hazafiak, a haza katonái voltak; minden csata részesei, előcsatárai a legvéresebb ütközeteknek. Csucsá, Medgyes, Szeben, Piski batára mind véröktől azott, hősi babéraitól lett történetivé. Hogy Erdély 1849-ben a reakció fészékét megsemmisítette, hogy nyilt földön nem volt ellenség, nagy részben az ő érdemük. A hőlgyek virággal borították el őket, a fővezér veres csakót adatott számukra, zászlójuk együttesen kapott érdemjelt annak bizonyosságául, hogy annak egyenként és összesen minden tagja vitéz.

Ezeket beszéli el itt a zászlóalj egyik vitéz órnagya, egyszerű nyelven, saját látása s megjegyzése szerint. E művecske a hős Bem, e zászlóalj és az erdélyi hadjárat érdemlett megdicósítése.

Ajánljuk a hon hű fiainak és leányainak.

Erdély régiségei.

Irtá KOVÁRI LÁSZLÓ.
30 fametszévíennyel.

Második bővített és javított kiadás.

Nagy nyolczadrét XII. és 335 lap vastag velín papíron, ára 4 frt o. é.

Tartalma. I. Óskori emlékek: 1. Dák és római emlékek, 2. Hun emlékek, 3. Ismeretlen eredeti ványomok. A) a szkely földön, B) a szkely földön innen. II. Magyarkori örömdímények: 1. Hatóságai erdők: A) a magyar megyei várak, B) a szábaszói várak, C) szábaszói kerítések, 2. Állami erdők: A) végvárak, B) zászlós urasági várak, C) fellögarak, 3. Lovagarak és családi kastélyok, 4. Közégi és templom kastélyok. III. Magyarkori egyházi építmények. I. Monostorok és kolostorok, 2. Egyházak: A) Rómán ízsüsü templomok, B) Góth ízsüsü templomok, C) Udvari ízsüsü templomok.